

ORGANIZIRANJE OBČINSKIH UPRAVNIH ORGANOV

Dosedanje izkušnje so nedvomno potrdile, da so občinski ljudski odbori kakor tudi drugi organi občinske uprave sposobni uresničiti tiste naloge, ki zagotavljajo gospodarski in kulturni razvoj komun. Te izkušnje so prav tako opozorile na potrebo po večjem zaokroženju področij tam, kjer je šlo za manjše občine; da bi tako ustvarili ugodnejše pogoje za njihov gospodarski razvoj. V skladu s tem so bile sredi lanskega leta izvršene tudi ustrezne spremembe v upravno teritorialni razdelitvi.

V okviru vseh teh sprememb označuje razširitev pristojnosti občinskih ljudskih odborov velik korak v nadaljnje izgrajevanje in utrditev ljudskih odborov kot osnovnih organov v komunalni ureditvi. Kar je posebno pomembno, je to, da je vzporedno s tem porasel tudi pomen občinskih upravnih organov. Z novimi predpisi o pristojnosti ljudskih odborov je bilo — poleg mnogih zadev iz prejšnje pristojnosti okrajnih ljudskih odborov, med katerimi so predvsem številne inšpekcijske zadeve — veliko upravnih zadev, ki so jih prej opravljal občinski svet in celo tudi občinski ljudski odbori, izročeno v pristojnost ustreznih upravnih organov. Dosedanje organizacijo uprave v občinskih ljudskih odborih bomo potemtakem nujno morali vskladiti s temi novimi nalogami, ki so v današnjih razmerah postavljene pred občinsko upravo.

Večje in manjše občine

To vprašanje zanima predvsem občinske ljudske odbore. O tem je bilo mnogo razpravljanih tudi v Stalni konferenci mest. Res je, da je težje teh razpravljanih še vedno pri organizaciji uprave v velikih in gospodarsko bolj razvitih občinah. Ni pa dvoma, da je vprašanje organizacije upravnih organov v manjših in v srednje razvitih občinah prav tako pomembno. Kajti po veljavnih predpisih o organizaciji uprave, so v občinskih ljudskih odborih, kakor je znano, trije tipi organizacije uprave: organizacija uprave v manjših in gospodarsko nerazvitih občinah, organizacija uprave v večjih in gospodarsko bolj razvitih občinah in končno organizacija v največjih in gospodarsko najbolj razvitih občinah. Zato pride, ko gre za spremembe, v večji ali manjši meri do njih v vseh treh obstoječih tipih organizacije uprave v občinskih ljudskih odborih.

V najmanjših občinah je uprava organizirana v enotnem tajništvu občinskega ljudskega odbora. V okviru tega tajništva se oblikujejo notranje organizacijske enote za opravljanje zadev iz ustreznih upravnih vej. To, kar je značilno za tako organizirano upravo, je, da se tajništvo pojavlja kot edini samostojni upravni organ. Pri nekaterih občinah bo taka organizacija sposobna zadovoljiti potrebe, medtem ko pri drugih to vsekakor ne bo tako. Zato se bo

morala tudi v številnih majhnih občinah taka organizacija nujno vskladiti z novimi potrebami.

Tudi v okviru organizacije uprave v občinskih ljudskih odborih večjih občin se bodo morale nujno izvršiti ustrezne spremembe. Tu gre predvsem za oblikovanje tistih inšpekcijskih služb, za katere so bili doslej pristojni okrajni ljudski odbori, ki pa so bile z novimi predpisi prenešene v pristojnost občinskih ljudskih odborov. Tako je z inšpekcijo za varstvo rastlin, z veterinarsko inšpekcijo, finančno inšpekcijo, inšpekcijo dela in drugimi.

Posebni organi za notranje zadeve

Po novih predpisih o pristojnosti bodo občinski ljudski odbori razen matičnih knjig vodili tudi knjigo o državljanstvu, nadalje bodo skrbeli za vzdrževanje reda in miru, za varnost krajevnega prometa, neposredno bodo organizirali in vodili službo civilne zaštite in varstva pred požarom ter, kar je zlasti pomembno, izdajali bodo osebne izkaznice državljanom in opravljal pripravljane in odjavljane bivanja državljanov. Opravljanje vseh teh zadev vsiljuje potrebo, da se tudi v občinskih ljudskih odborih oblikuje poseben upravni organ, ki bi bil pristojen za opravljanje teh zadev, ki pripadajo skupini notranjih zadev. Ker so notranje zadeve po svoji naravi specifične, terjajo kot take tudi oblikovanje posebnega organa za njihovo opravljanje, da bi prek teh organov zagotovili potrebno vertikalno povezanost med višjimi in nižjimi upravnimi organi za notranje zadeve.

V zvezi z ustanovitvijo posebnih upravnih organov za notranje zadeve se zastav-

lja vprašanje, ali bi lahko morda šli na to, da bi v občinskih ljudskih odborih oblikovali skupen organ za notranje zadeve in splošno upravo, kakor je to pri ustanavljanju sveta ljudskih odborov za notranje zadeve in splošno upravo. Odgovor na to vprašanje ni preprost, povsem pa se zdi, da ne bi smeli težiti za tem, da bi oblikovali tak organ. To zato, ker je lahko združitev teh zadev v okviru enega upravnega organa škodljiva za eno ali drugo vrsto zadev, to je, da je ena skupina zadev zastavljena na račun druge skupine. Zato bi bilo potrebno, da za opravljanje notranjih zadev tudi v občinskih ljudskih odborih oblikujemo posebne upravne organe. V manjših občinah bi lahko za opravljanje teh zadev organizirali referate ali odseke. Kar se tiče zadev splošne uprave v manjših občinah, bi lahko organizirali opravljanje teh zadev v posebni organizacijski enoti v okviru splošnega tajništva občinskega ljudskega odbora ali pri bolj razčlenjeni upravi kot poseben odsek, ki bi ga lahko hkrati z drugimi službami neposredno vodil tudi sam tajnik občinskega ljudskega odbora.

Zadeve predvojaške vzgoje so prej spadale v pristojnost organov, ki so se ukvarjali s prosvetnimi vprašanji. Po novih predpisih so prešle v pristojnost organov za zadeve ljudske obrambe. V manj razvitih občinah bo zadeve ljudske obrambe opravljal referat ali odsek, a v bolj razvitih občinah širša organizacijska enota, to je oddelek.

Novi predpisi o pristojnosti omogočajo, da lahko v občini ustanovimo občinsko pravobranilstvo. Res je, pravobranilstva ne bodo ustanavljale vse občine, ker ne bodo imele te potrebe. V tem smislu določajo novi predpisi, da je mogoče občinsko javno pravobranilstvo ustanavljati samo tam, kjer to terjajo obseg zadev, a to bo redno v občinah, ki jih tvorijo večja mestna in druga gospodarsko bolj razvita središča.

Iskanje rešitev za ta in druga vprašanja organizacije uprave v občinskih ljudskih odborih vsiljuje potrebo, da jih vsestransko proučimo glede na dejanske potrebe in specifične pogoje vsake občine. Občinsko upravo je treba organizirati tako, da bo organizacijsko stabilna, a to je potrebno tudi zaradi dejstva, da jo organiziramo in določimo z občinskim statutom kot najvišjim občinskim aktom.

P. A.

IZVAJANJE PREDPISOV O PRISTOJNOSTI V SARAJEVSKIH OBČINAH

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o pristojnosti ljudskih odborov kakor tudi uredba, ki ureja isto snov, sta postavila občinske ljudske odbore mesta Sarajeva pred nove težave. Njihova pristojnost se je zelo povečala. Dolžni so organizirati številne nove službe, ki so prej delovale pri okrajnem ljudskem odboru. Finančna inšpekcija, inšpekcija za proizvodnjo in promet z vinom, inšpekcija za varstvo rastlin, veterinarska inšpekcija, inšpekcija dela in mnoge druge ustanove terjajo nove kadre, zlasti pa nove proračunske izdatke. Nekaj kadrov bodo občine dobile od razformiranih ali znatno zoženih ustanov, ki so prej delovale pri okrajnem ljudskem odboru, to pa ne bo dovolj. Za-

poslitev novih kadrov pa napreduje počasi, ker plačujejo take ljudi gospodarske organizacije bolj kakor lahko to napravi občinski ljudski odbor. Ko je sprejela novi družbeni plan in proračun se je ljudska skupščina LR Bosne in Hercegovine postavila na stališče, da angažiranje novih proračunskih sredstev za upravo, katere razširitev, vsaj kolikor se to tiče občinskih ljudskih odborov, nujno terjajo izvajanje novega zakona in uredbe o pristojnosti ljudskih odborov, ni upravičeno. Okrajni ljudski odbor je kljub temu sklenil, da bo odobril svojim občinam zvišanje osebnih izdatkov za 11 odstotkov, kar pa po oceni občinskih odborov ne bo dovolj, da bi vse nove službe dobile dobre kadre.

I. B.